

стандартів і нормативів ефективного соціального захисту населення та сучасних адресних соціальних послуг для вразливих категорій – людей похилого віку, інвалідів, дітей-сиріт, самотніх непрацевдатних громадян та інших соціально вразливих верст населення.

Список використаної літератури

1. Бабич Л.М. Оптимізаційна модель фінансового механізму соціального страхування України / Л.М. Бабич, Л.І. Васечко // *Актуальні проблеми економіки*. – 2009. – № 1 (91). – С. 158 – 170.
2. Кириленко О., Петрушка О. Інституційні основи державного пенсійного страхування в Україні // *Журнал європейської економіки*. - Том 12 (№ 1). Березень 2013. - С. 79 - 95.
3. Серватинська І.М. Моделі соціальної політики та соціального страхування: світовий і вітчизняний досвід / І.М. Серватинська // «Світ фінансів». - 2014 р. - Вип. 3. - С. 163 - 172.
4. Пономаренко Є.Б. Сучасні тенденції адаптації закордонного досвіду соціального страхування в Україні / Є.Б. Пономаренко // *Вісник ЖДТУ*. -2013. - № 1 (13). - Серія: Економічні науки. - С. 309 - 315.
5. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/index>.
6. Соціальний захист населення в Німеччині [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pilga.in.ua/>.

References

1. Babych L.M., Vasechko L.I. *Optymizatsiyna model finansovoho mekhanizmu sotsialnoho strakhuvannya Ukrainy* // *Aktualni problemy ekonomiky*. – 2009. – № 1 (91). – S. 158 – 170.
2. Kyrylenko O., Petrushka O. *Instytutsiyni osnovy derzhavnoho pensiynoho strakhuvannya v Ukraini* // *Zhurnal yevropeyskoyi ekonomiky*. - Tom 12 (№ 1). Berezen 2013. - S. 79 - 95.
3. Servatynska I. M. *Modeli sotsialnoyi polityky ta sotsialnoho strakhuvannya: svitovyy i vitchyznyanyy dosvid* // «Svit finansiv». - 2014 r. - Vyp. 3. - S. 163 - 172.
4. Ponomarenko Ye. B. *Suchasni tendentsiyi adaptatsiyi zakordonnoho dosvidu sotsialnoho strakhuvannya v Ukraini* // *Visnyk ZHDTU*. -2013. - № 1 (13). - Seriya: Ekonomichni nauky. - S. 309 - 315.
5. *Ofitsiynyy sayt Ministerstva sotsialnoyi polityky Ukrainy* : <http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/index>.
6. *Sotsialnyy zakhyst naseleenny v Nimechchyni* : <http://www.pilga.in.ua/>.

ДАНИ ПРО АВТОРА

Железняк Олена Валеріївна, викладач кафедри професійної освіти ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди» вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав-Хмельницький, 08401, Україна
e-mail: Koziy_TV@mail.ru

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Железняк Елена Валерьевна, преподаватель кафедры профессионального образования ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды» ул. Сухомлинского, 30, г. Переяслав-Хмельницкий, 08401, Украина
e-mail: Koziy_TV@mail.ru

DATA ABOUT THE AUTHOR

Zhelezniak Elena Valerevna, Lecturer of Vocational Education SHEE «Pereyaslav-Khmelnitskyi SPU named Gryhoriy Skovoroda» Str. Sukhomlinsky 30, Pereyaslav-Khmelnitsky, 08401, Ukraine
e-mail: Koziy_TV@mail.ru

УДК 671 : 336.742

DOI: 10.24411/2306–546X-2017-00011

АНАЛІЗ СВІТОВОГО РИНКУ ДОРОГОЦІННИХ МЕТАЛІВ

Іванишина Г.С.

Предмет дослідження – теоретичні, методичні та організаційні засади розвитку світового ринку дорогоцінних металів.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану світового ринку дорогоцінних металів.

Методами дослідження застосованими у роботі є: системний аналіз; порівняльний метод; метод логічного узагальнення; графічний та табличний методи; метод систематизації, що дозволило реалізувати концептуальну єдність дослідження.

Результати роботи. У роботі визначено основні аспекти розвитку світового ринку дорогоцінних металів на сучасному етапі, зокрема, досліджено динаміку та принципи ціноутворення дорогоцінних металів, які можуть використати потенційні інвестори у своїй діяльності, а також науковці, котрі досліджують дану

проблематику, та викладачі вищих навчальних закладів під час підготовки до практичних навчальних курсів, лекцій з питань ціноутворення та динаміки розвитку світового ринку дорогоцінних металів.

Галузь застосування результатів роботи. Управління державної політики у сфері пробірного нагляду, у навчальному процесі при викладанні дисциплін з національної економіки, ринкознавства, світової економіки.

Висновки. У результаті дослідження з'ясовано, що: зберігається тенденція зростання цін на золото та паладій, водночас срібло і платина подешевшали порівняно з 2016 р.; механізм ціноутворення дорогоцінних металів – багатофакторний процес; дорогоцінні метали є індикаторами загального стану світової економіки: золото – найпопулярніше серед інвесторів; ціна на платину відображає реальні фінансово-економічні процеси; ціни на срібло та паладій є нееластичними і залежать від потреб різних галузей промисловості; золото – найбільш ліквідний фінансовий актив; у структурі золотовалютних резервів країн світу зберігають лідерські позиції десять країн, більшість з них демонструють стабільні показники, водночас істотний приріст золотих запасів спостерігається в Росії та Китаї, незначне їхнє скорочення – у Німеччині.

Ключові слова: дорогоцінні метали, національна економіка, механізми ціноутворення, золотовалютні резерви, ціна, інвестиції.

АНАЛИЗ МИРОВОГО РЫНКА ДРАГОЦЕННЫХ МЕТАЛЛОВ

Иванишина Г.С.

Предмет исследования - теоретические, методические и организационные основы развития мирового рынка драгоценных металлов.

Целью исследования является анализ современного состояния мирового рынка драгоценных металлов.

Методами исследования использованными в работе является: системный анализ; сравнительный метод; метод логического обобщения; графический и табличный методы; метод систематизации, что позволило реализовать концептуальное единство исследования.

Результаты работы. В работе определены основные аспекты развития мирового рынка драгоценных металлов на современном этапе, в частности, исследована динамика и принципы ценообразования драгоценных металлов, которые могут использовать потенциальные инвесторы в своей деятельности, а также ученые, которые исследуют данную проблематику, и преподаватели высших учебных заведений при подготовке к практическим занятиям, лекций по вопросам ценообразования и динамики развития мирового рынка драгоценных металлов.

Область применения результатов работы. Управление государственной политики в сфере пробирного надзора, в учебном процессе при преподавании дисциплин по национальной экономики, рыноведения, мировой экономики.

Выводы. В результате исследования установлено, что: сохраняется тенденция роста цен на золото и палладий, одновременно цены на серебро и платину по сравнению 2016 г. пошли на спад; механизм ценообразования драгоценных металлов - многофакторный процесс, драгоценные металлы есть индикаторами общего состояния мировой экономики: золото - самое популярное среди инвесторов; цена на платину отражает реальные финансово-экономические процессы; цены на серебро и палладий являются неэластичными и зависят от потребностей различных отраслей промышленности; золото - наиболее ликвидный финансовый актив; в структуре золотовалютных резервов стран мира сохраняют лидерские позиции десять стран, большинство из них демонстрируют стабильные показатели, одновременно существенный прирост золотых запасов наблюдается в России и Китае, незначительное их сокращение - в Германии.

Ключевые слова: драгоценные металлы, национальная экономика, механизмы ценообразования, золотовалютные резервы, цена, инвестиции.

ANALYSIS OF THE WORLD PRECIOUS METALS MARKET

Ivanyshyna H.S.

Research subject – theoretical, methodological and organizational principles in the development of the precious metals world market.

Research aim is to analyze the current state of the world market of precious metals.

Research methods. The following general scientific methods are used in the work: system analysis; comparative method; logical generalization method; graphical and tabular methods; systematization method, which allowed to realize the conceptual unity of research.

Research results of this study are that the main aspects of the development of the world precious metals market are determined at the present stage. In particular, the dynamics and pricing principles of precious metals that may be used by potential investors in their activities, as well as by the scientists who are investigating this issue, and the teachers in higher educational institutions during preparation for practical training courses, lectures on the issues of pricing and dynamics of the development in the precious metals world market.

Branch of applying research results. Management of state policy in the field of election observation, in the educational process during the teaching of disciplines on the national economy, market studies, and world economy.

Conclusions. *The study found that: there is a tendency of rising prices for gold and palladium, while silver and platinum have become cheaper compared to the year 2016; pricing mechanism for precious metals is a multifactorial process; precious metals are indicators of the general condition in the world economy: gold is the most popular among investors; the platinum price reflects the real financial and economic processes; prices for silver and palladium are inelastic and depend on the needs of different industries; gold is the most liquid financial asset; ten countries retain the leadership positions in the structure of the gold and foreign exchange reserves, most of them show stable indicators, while a substantial increase in gold reserves is observed in Russia and China; a slight decrease in them is observed in Germany.*

Keywords: *precious metals, national economy, pricing mechanisms, gold reserves, price, investments.*

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю комплексного дослідження світового ринку дорогоцінних металів як ефективного способу диверсифікації інвестиційного портфеля та пошуком шляхів удосконалення механізмів управління ювелірною галуззю в Україні.

Ступінь дослідження даної проблеми. Сучасні наукові розвідки стосуються дослідження розвитку як окремих сегментів ринку дорогоцінних металів, так і різноманітних фінансово-економічних процесів, пов'язаних з їхнім обігом, нагромадженням, інвестуванням тощо. Значну увагу особливостям світового ринку золота та його впливу на український ринок звертають українські вчені Диба М. І. Бахтарі Е. А, котрі говорять про так званий «парадокс золота», за якого даний дорогоцінний метал є товаром і не бере безпосередньої участі в грошовому обігу, проте воно водночас виступає і фінансовим активом, і базовим активом, і фінансовим інструментом [1, С. 20]. Про сьогоднішнє звучення ролі золота як монетарного активу у напрямку збереження вартості, а також хеджування ризиків, говорить у своїх працях і Морозов А. С. [2, С. 57]. Золото – беззаперечний лідер державних резервів та міжнародних інституцій, незважаючи на тенденцію до зменшення золотовалютних запасів високорозвинених держав.

Аналізуючи аспекти ринку решти дорогоцінних металів, вчені (Диба М. І., Василенко В. В., Полякова Ю. В., Доскочинська Л. С. та ін.) однак в тім, що на цей час значно активізувалась банківська інфраструктура стосовно операцій з даним видом активів, і прогнозують розширення їхніх форм, каналів розвитку та функцій за умови подальшого інтенсивного використання [3; 4; 5]. Така позиція визначає актуальність даної теми в контексті комплексного дослідження ринку дорогоцінних металів як ефективного способу диверсифікації інвестиційного портфеля.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та організаційні питання розвитку світового ринку дорогоцінних металів. **Метою дослідження** є аналіз сучасного стану світового ринку дорогоцінних металів. Виходячи із мети поставлені на реалізовані такі **завдання дослідження**, як: аналіз динаміки зміни цін на золото, срібло, платину та паладій; здійснення порівняльного аналізу зміни цін на дорогоцінні метали у співвідношенні з попередніми періодами на основі змін у кон'юктурі ринку; визначення загальних факторів впливу на формування світових цін на дорогоцінні метали та розроблення механізму їхнього ціноутворення; порівняння довгострокової ефективності дорогоцінних металів з іншими фінансовими активами на прикладі золота; дослідження структури світового ринку дорогоцінних металів з огляду на резервний фонд дорогоцінних металів провідних країн світу. **Методами дослідження застосованими у роботі** є системний аналіз; порівняльний метод; метод логічного узагальнення; графічний та табличний методи; метод систематизації

Постановка проблеми. Оскільки дорогоцінні метали (золото, срібло, платина, паладій) є специфічним видом фінансових активів, виступаючи одним з найпопулярніших інструментів інвестування, розвиток даного сегмента ринку фінансів безпосередньо впливає на фінансово-інвестиційні можливості країни, які вона може реалізувати за посередництвом як власних фінансових інститутів, так і відповідних структур з іноземним капіталом. Окрім цього, неабиякий резервний актив дорогоцінних металів збільшує також політичні, зовнішньоекономічні та соціальні переваги тієї чи іншої країни на міжнародній арені. Така непряма, проте надзвичайно важлива функція дорогоцінних металів обумовлена тим, що, по-перше, обсяги запасів дорогоцінних металів, зокрема, золота, країни свідчать про її валютно-фінансову стабільність, кредито- та конкурентоспроможність на світовому ринку. По-друге, ринкові процеси, пов'язані з використанням, обігом, споживанням та збереженням дорогоцінних металів, залучають широке коло учасників, таких як відповідні державні структури й контролюючі органи, комерційні банки, фінансово-інвестиційні структури, промислові підприємства, приватні компанії, фізичні особи та інші. Таким чином дорогоцінні метали ще й виступають важливим елементом розвитку системи ринкових відносин. І, зрештою, дорогоцінні метали як головний ліквідний та інвестиційний ресурс країни характеризуються функціональною бінарністю, позаяк можуть використовуватись і як сировинний матеріал для виробництва, і як інвестиційний інструмент

Очевидно, що індивідуальні запаси дорогоцінних металів кожної країни формуються, насамперед, залежно від її фінансово-економічного стану, а також курсових коливань, а тому можна говорити про взаємовплив даного ринку та інших суб'єктів національної економіки країни. Звідси, виникає проблема нормативно-правового та фінансово-економічного врегулювання взаємовідносин між внутрішніми суб'єктами всередині країни, а також зовнішніми учасниками на міжнародному рівні.

Результати дослідження. Аналізуючи кон'юктуру світового ринку дорогоцінних металів, слід звернути увагу на існування різних наукових підходів до визначення їхньої ролі в економіці та суспільстві будь-якої країни. Так, низка вчених схиляються до адаптаційних властивостей дорогоцінних металів з огляду на потреби ринку. Тобто, золото, срібло тощо можуть водночас виконувати функції нагромадження та обігу,

впливаючи на баланс світових цін. Звідси, вкрай важливою є взаємозалежність валют і дорогоцінних металів як засіб для боротьби з інфляцією.

З іншого боку, нестабільність цін на дорогоцінні метали часто призводить до економічних криз, а, отже, їх (дорогоцінні метали) не варто використовувати як беззаперечне мірило для інших товарів [5].

Розглядаючи динаміку світових цін на дорогоцінні метали за 2014 – 2017 р. на основі Лондонських фіксингів, можемо зазначити, що, по-перше, у 2015 р. спостерігалась тенденція до зниження вартості усіх дорогоцінних металів. Так, порівняно з аналогічним періодом 2014-го року, ціни зменшились приблизно на 14% (золото і срібло), 43% (платина) та 49% паладій відповідно (табл. 1).

Таблиця 1. Світові ціни на дорогоцінні метали у 2015 р.

	2015 р., дол. за 1 тр. унцію	% до попереднього періоду
Золото	1060.00	-14%
Срібло	13.82	-14%
Платина	843.00	-43%
Паладій	547.00	-49%

Джерело: складено відповідно до даних [6].

Таке падіння до мінімуму за останні 4 роки експерти ринку, свого часу, пояснювали зростанням курсу долара внаслідок перемоги республіканської політичної партії у Конгресі США, а також дефляційними загрозами в найбільших економіках світу [7; 8]. Істотна різниця у тенденційному відсотковому співвідношенні між золотом/сріблом та платиною/паладієм можна пояснити значно більшим попитом на першу групу дорогоцінних металів у промисловості й інвестиційній діяльності порівняно з платиною та паладієм.

По-друге, у 2016 р. динаміка покращилась непоганими темпами зростання цін на дорогоцінні метали. І якщо ціна золота та срібла навіть перевищила показник 2014-го року, то цінова політика щодо платини і паладію все ж не повернула свої дворічні позиції. Так, порівняно з 2015 р., золото і платина подорожчали на 19%, срібло – на 37%, паладій – на 14%. (табл. 2). Відносно аналогічного періоду 2014 р. вартість золота стала вищою на 5%, срібла – на 18%. Ціни на платину та паладій у 2016 р. порівняно з 2014 р. відстали на 20% та 30% відповідно.

Таблиця 2. Світові ціни на дорогоцінні метали у 2016 р.

	2016 р., дол. за 1 тр. унцію	% до попереднього періоду
Золото	1267.00	+19%
Срібло	18.75	+37%
Платина	1003.00	+19%
Паладій	625.00	+14%

Джерело: складено відповідно до даних [6].

Таку підтримку дорогоцінні метали отримали завдяки зниженню фондового ринку США, що дещо нівелювало тиск на світовий ринок дорогоцінних металів.

По-третє, 2017-й рік продовжив тенденцію незначного зростання цін на золото та, як не дивно, істотного подорожчання паладію. Срібло й платина дещо втратили свої позиції. Проводячи паралель з попереднім періодом у 2016 р., вартість золота зросла не істотно – всього на 0,7%, срібло і платина подешевшали на 11% та 8,8% відповідно, а от паладій зріс у ціні на 54% (табл. 3).

Таблиця 3. Світові ціни на дорогоцінні метали станом на 26.10.2017 р.

	2017 р., дол. за 1 тр. унцію	% до попереднього періоду
Золото	1275.00	+0,7%
Срібло	16.89	-11%
Платина	922.00	-8,8%
Паладій	963.00	+54%

Джерело: складено відповідно до даних [6].

Ситуацію з паладієм фахівці пояснюють зростанням спекулятивного попиту, зумовленого надзвичайно підвищеними потребами промисловості та прогнозами короткострокового дефіциту даного металу на світовому ринку. Згідно з деякими даними, паладій подорожчав до максимум за останні 16 років. Останній рекорд цей дорогоцінний метал здолав у 2001 р., коли коштував 914,7 дол. за унцію [9]. Водночас незначне подорожчання золота, здешевлення срібла та платини пов'язані зі скороченням кількості покупок даних дорогоцінних металів з боку біржових фондів.

Загальну динаміку світових цін на дорогоцінні метали за 2014 – 2017 роки зображено на рис. 1.

Як бачимо, найбільш стабільним виступає золото, яке, очевидно не схильне здавати позиції, а його падіння, як правило, має тимчасовий характер, що знову ж таки підтверджує висновок учених про велике

значення цього металу у суспільних економічних відносинах міжнародного рівня. Решта дорогоцінних металів відзначаються значними коливаннями цін, і лише ціна на срібло змінюється в обмеженому діапазоні, не демонструючи значних відхилень.

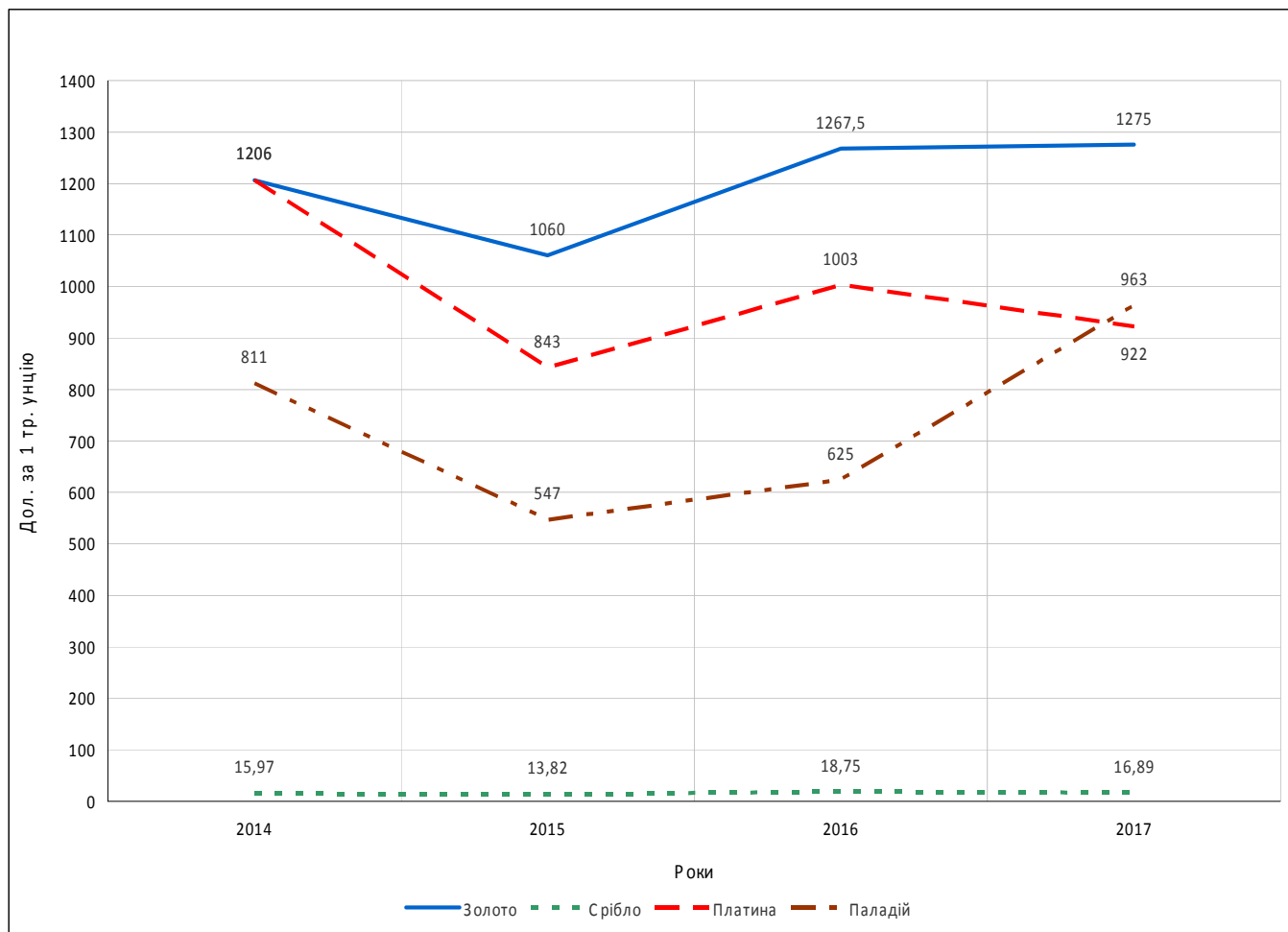

Рисунок 1. Динаміка світових цін на дорогоцінні метали за 2014 – 2017 рр.

Джерело: складено відповідно до даних [6].

Які ж фактори впливають на формування цінової політики світового ринку дорогоцінних металів? З огляду на їхнє функціональне призначення як засобу для визначення міри вартості товару, інвестиційного активу, страхового фонду грошової системи держави, засобу нагромадження та утворення скарбів, можемо умовно виокремити прямі та опосередковані фактори, які здійснюють найбільший вплив на утворення ціни того чи іншого дорогоцінного металу.

До прямих факторів впливу належать, по-перше, промисловий попит як один з каталізаторів зміни вартості того чи іншого дорогоцінного металу. Найбільші споживачі дорогоцінних металів, як правило, ювелірна галузь, електротехнічна промисловість, хімічне машинобудування, виробництво медичної лабораторної техніки, фото- й кінопромисловість та інші. По-друге, економіко-політичне становище провідних країн світу, зокрема, США. Наприклад, у докризовий період 2008-го року спостерігалась тенденція скорочення світових резервів золота, водночас після завершення кризи золоті запаси раптово зросли, повернувши собі лідерство найнадійнішого джерела інвестування на світових фінансових ринках. По-третє, геополітичні, фінансово-економічні та соціальні глобалізаційні процеси, які значним чином корелюють приріст цін на дорогоцінні метали у різних країнах залежно від їхнього рівня доходу та обсягів золотих резервів. По-четверте, інтерес приватних інвесторів, адже саме інвестиції викликають чи не найвагоміші зміни у ціновій політиці дорогоцінних металів.

З-поміж опосередкованих (непрямих) факторів впливу є, по-перше, ціна на нафту, яка, втім відіграє досить значну роль, впливаючи у статистичному значенні на цінові коливання стосовно дорогоцінних металів. Так, згідно з дослідженнями, прямо пропорційно подорожчання нафти на 1 дол. США зростає ціна того ж таки золота в середньому на 1,6 дол. США, срібла – на, 0,06 дол. США [5]. По-друге, коливання курсу долара США; по-третє, фондові індекси світових фінансових ринків; по-четверте, взаємовплив цін на інші дорогоцінні метали, тобто, йдеться про взаємозв'язок між дорогоцінними металами суміжних ринків [4]. Схематично механізм процесу ціноутворення на світовому ринку дорогоцінних металів зображено на рис. 2.

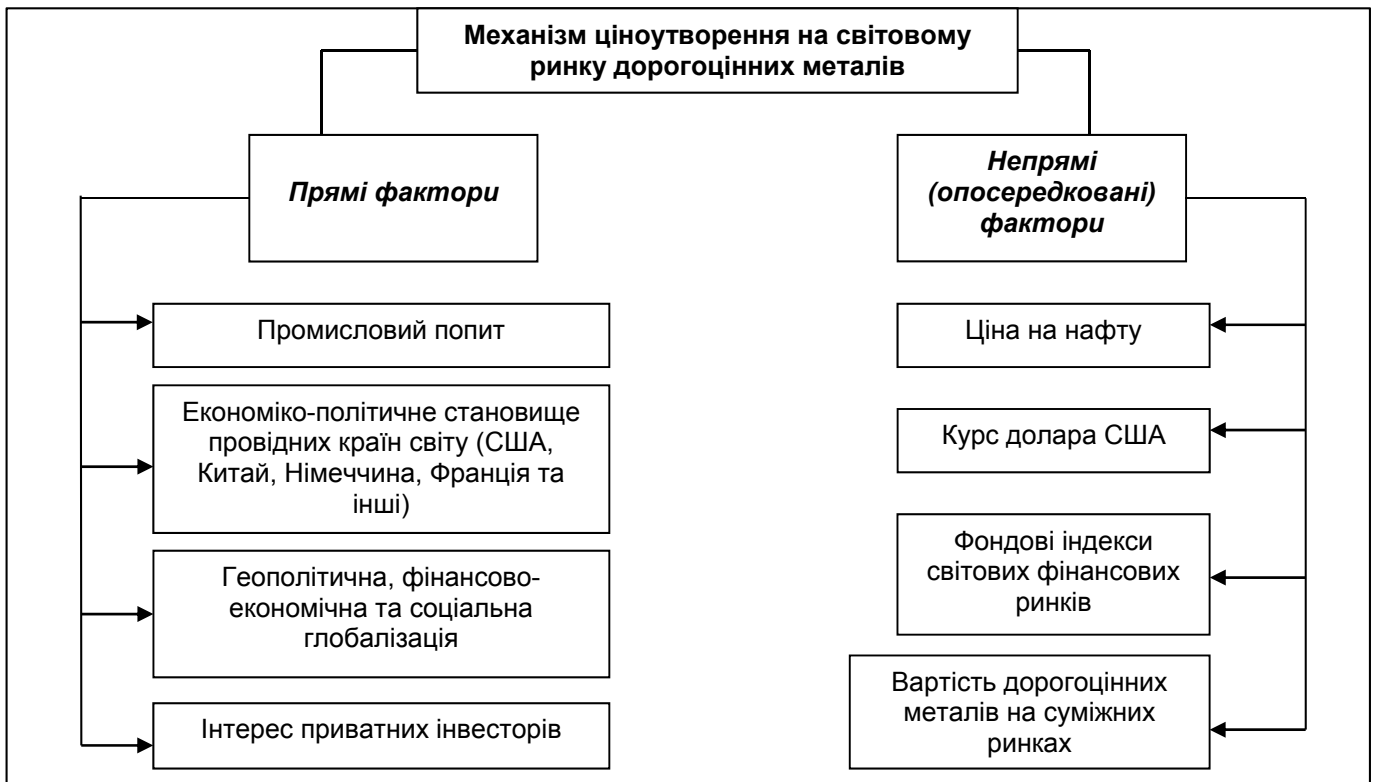

Рисунок 2. Механізм формування цін на дорогоцінні метали

Отже, формування цін на дорогоцінні метали є багатофакторним процесом, обумовленим їхньою індикаторною суттю, адже саме співвідношення вартості золота та платини демонструють загальний стан світової економіки. І хоча золото є значно популярнішим з-поміж інвесторів і, певним чином, свідчать про їхні інвестиційні настрої, саме ціни на платину відображають реальні фінансово-економічні процеси. Ціни на срібло і паладій характеризуються нееластичністю, та, здебільшого, залежністю від інноваційно-технологічного поступу і потреб різних галузей промисловості.

Слід зазначити, що, не заважаючи на багатофакторний механізм ціноутворення, міжнародні експерти повсякчас наголошують на неабиякій інвестиційній привабливості дорогоцінних металів порівняно з усіма іншими фінансовими активами. На прикладі золота американські вчені довели ефективність інвестування в цей дорогоцінний метал на протигагу акціям, облігаціям, товарам тощо (рис. 3) [10].

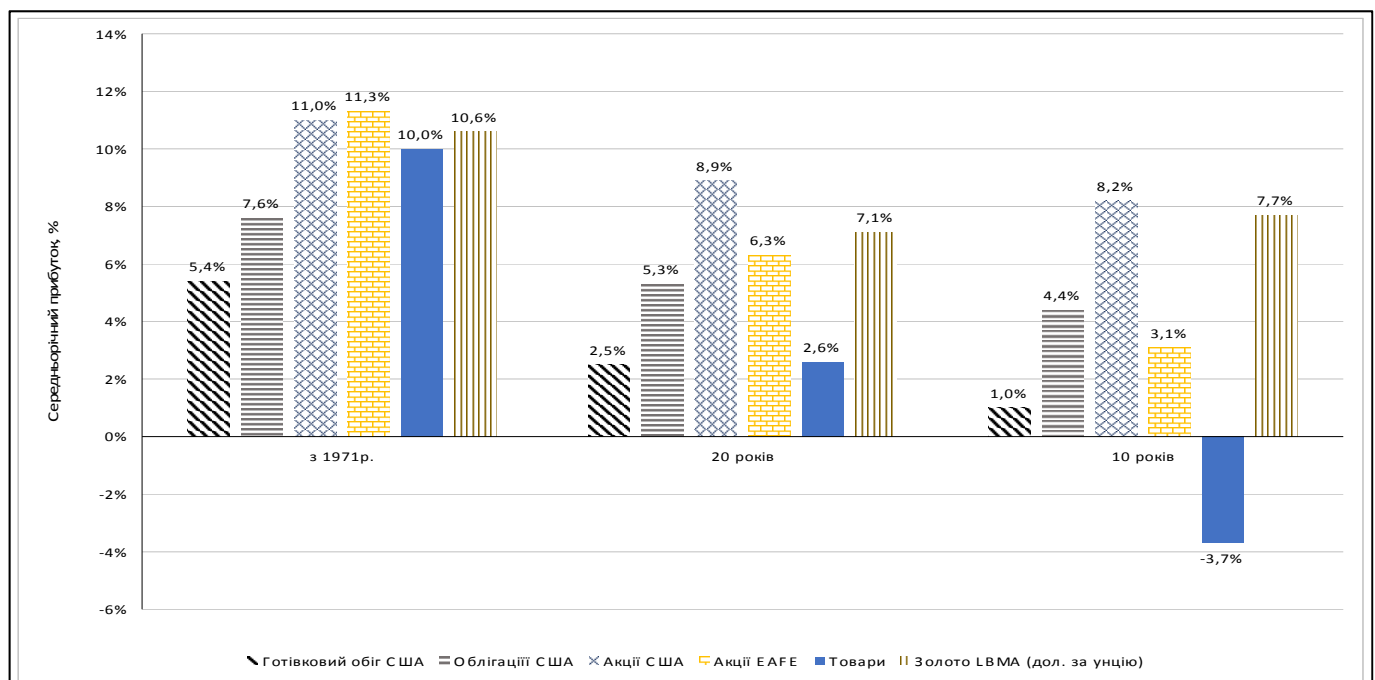

Рисунок 3. Довгострокова ефективність золота порівню з іншими фінансовими активами

За висновками експертів, суверенні інвестиційні фонди поруч з багатьма іншими перебувають під тиском, за якого змушені генерувати прибутки, хоча у підсумку, прибутковість і економія є занадто низькими. Значна частина інвесторів диверсифікували свій інвестиційний портфель, розпорозуючись на альтернативні активи з метою пошуку можливостей для зростання та отримання доходів. І лише кілька державних фондів капіталу інвестували в золото. Такий звужений інтерес американських інвесторів фахівці пояснюють помилковістю уявлень про ефективність та ліквідність золота як фінансового активу, а також неправильною фінансовою поведінкою. Проте золото характеризується, по-перше, унікальними якостями, здатними задовольнити потреби інвестиційних фондів; по-друге, довготривалою траєкторією розвитку з відсутності навіть короткостроковими ризиками; по-третє, найвищою ліквідністю з-поміж усіх інших фінансових активів світу; по-четверте, лише частковою залежністю від ціни на нафту; по-п'яте, еволюційністю, яка з часом лише зміцнює багатства націй.

Науковці стверджують, що саме ліквідність дорогоцінних металів загалом надає можливість швидко і без істотних втрат реалізувати їх на ринку, перетворивши вартість металу на готівкові кошти [6]. Попри різні дискусії та наукові версії, золото залишається найважливішою частиною резервів будь-якої держави та міжнародних структур. Тривалий час у структурі обсягів сукупних золотих резервів країн світу незмінними є десять країн з найбільшими запасами золота, що загалом становить понад 70% від обсягів золотих резервів усієї решти країн світу (табл. 4, рис. 4) [11].

Таблиця 4. Країни світу з найбільшими золотими запасами станом на жовтень 2017 р.

Місце в рейтингу	Країна	Золотий запас, тонн	Частка золота в золотовалютних резервах, %
1	США	8133,5	73,8
2	Німеччина	3377,9	67,6
3	Італія	2451,8	67,2
4	Франція	2435,8	61,5
5	Китай	1842,6	2,2
6	Росія	1615,2	15,2
7	Швейцарія	1040	5,6
8	Японія	765,2	2,3
9	Голландія	612,5	62,8
10	Індія	557,8	5,7

Джерело: складено відповідно до даних [11].

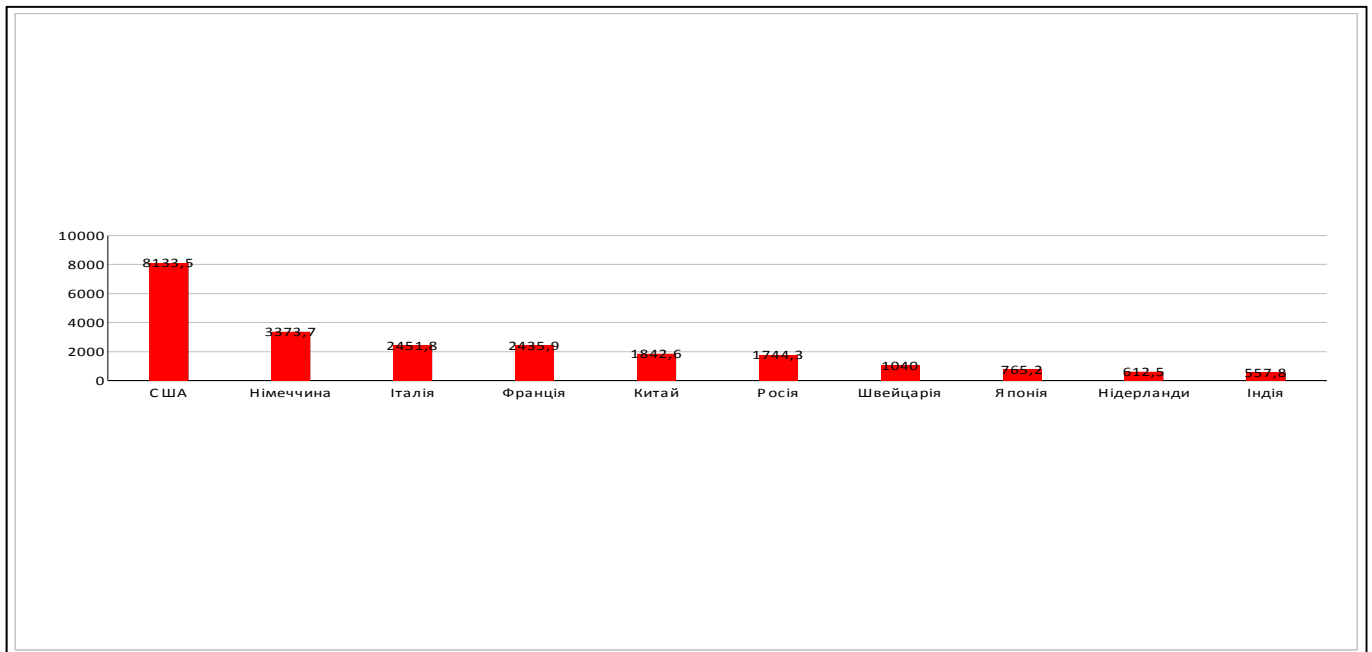

Рисунок 4. Країни світу з найбільшими запасами золота станом на 2017 р. [11].

Як бачимо, найбільшу частку золота в резервних фондах зберігають США, Німеччина, Італія, Франція, Голландія. Індія, хоч і займає останнє місце в першій десятці країн світу за обсягами золота, втім, у цій країні нагромаджено найбільші запаси срібла, що пояснюється культурними традиціями цієї країни. За деякими даними, в Індії зосереджено близько трьох мільярдів тройських унцій срібла, а це переважна частина усіх наземних запасів даного дорогоцінного металу [12].

Розглянемо динаміку обсягів золотих резервів лідерів світу у період з 2010-го року і до цього часу (табл. 5).

Таблиця 5. Обсяги сукупних золотовалютних резервів провідних країн світу за період 2010 – 2017 рр.

Країна	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
США	8133,46	8133,46	8133,46	8133,46	8133,46	8133,46	8133,46	8133,46
Німеччина	3406,77	3400,95	3396,29	3391,34	3386,36	3384,2	3380,98	3377,9
Італія	2451,84	2451,84	2451,84	2451,84	2451,84	2451,84	2451,84	2451,84
Франція	2435,41	2435,41	2435,41	2435,41	2435,38	2435,38	2435,63	2435,8
Китай	1054,09	1054,09	1054,09	1054,09	1054,09	1054,09	1762,31	1842,6
Росія	676,03	811,11	895,74	981,62	1040,71	1208,2	1414,5	1615,2
Швейцарія	1040,1	1040,08	1040,07	1040,07	1040,06	1040,06	1040,06	1040,0
Японія	765,22	765,22	765,22	765,22	765,22	765,22	765,22	765,22
Голландія	612,45	612,45	612,45	612,45	612,45	612,45	612,45	612,45
Індія	557,75	557,75	557,75	557,75	557,75	557,75	557,75	557,8

Джерело: складено відповідно до даних [11].

Динаміка показує, що найбільш стабільними обсягами золотих резервів упродовж зазначеного часу характеризуються такі країни як США, Італія, Франція, Швейцарія, Японія, Голландія, Індія. Істотний приріст золота спостерігається у Китаї (на 74,8% у 2017 р. порівняно з 2010-м роком) та Росії (майже на 139% за останні сім років). Натомість дещо скоротились обсяги запасів золота у Німеччині (на 0,9% у 2017 р. порівняно з 2010 р.).

Висновки. У сучасних умовах глобалізаційних, трансформаційних процесів, зокрема, у фінансовому секторі, розвиток світового ринку дорогоцінних металів перебуває у стані піднесення. Адже тривалий фінансовий досвід продемонстрував надійність золота та інших дорогоцінних металів як важливого фінансового активу з метою нагромадження, страхування державної грошової системи тощо.

Аналіз світового ринку дорогоцінних металів показав:

1. Якщо у 2015 р. спостерігалось здешевлення щонайменше на 14% усіх дорогоцінних металів, то у 2016 р., порівняно з аналогічним минулорічним періодом, золото і платина подорожчали на 19%, срібло – на 37%, паладій – на 14%. У 2017 р. збереглась тенденція зростання цін на золото та паладій. Срібло і платина знову подешевшали порівняно з минулим роком. Попри різний характер динаміки, усі дорогоцінні метали виступають надійним засобом інфляційного хеджування, особливо в період фінансово-економічних криз, за яких найкраще себе проявляє золото.

2. Дослідження факторів впливу на політику формування цін на дорогоцінні метали на світовому ринку дозволило умовно розділити їх на прямі та непрямі (опосередковані). Визначено, що найбільший вплив на вартість дорогоцінних металів загалом мають такі фактори як промисловий попит, економіко-політичне та соціальне становище провідних країн світу, геополітична, фінансово-економічна та соціальна глобалізація, інтерес приватних інвесторів (прямі фактори); ціна на нафту, курс долара США, фондові індекси світових фінансових ринків, вартість дорогоцінних металів на суміжних фінансових ринках (непрямі фактори).

3. Дорогоцінні метали виступають своєрідними індикаторами загального стану світової економіки. У цьому контексті важливого значення набуває співвідношення вартості золота та платини. І хоча золото є значно популярнішим серед інвесторів, демонструючи інвестиційні настрої, саме ціни на платину відображають реальні фінансово-економічні процеси. Ціни на срібло та паладій є нееластичними і залежать, як правило, від розвитку інноваційно-технологічної сфери, а також потреб різних галузей промисловості.

4. У результаті обґрунтування інвестиційних переваг дорогоцінних металів, зокрема, золота як найбільш ліквідного фінансового активу, вдалось визначити, що даний фінансовий інструмент характеризується довгостроковою ефективністю з мінімальними інвестиційними ризиками і виступає гарантом багатства кожної нації.

5. Аналіз золотовалютних резервів країн світу підтвердив збереження лідерських позицій низки провідних країн світу. Більшість з них демонструють стабільні показники щодо обсягів золота. Істотний приріст золотих запасів спостерігається в Росії та Китаї, тенденція до незначного скорочення щороку простежується у Німеччині.

Список використаних джерел

1. Диба М.І., Бахтарі Е.А. Еволюція золота: історія і сучасність // Вісник НБУ Жовтень 2008. – С. 20–28.
2. Морозов А.С. Еволюція економічної ролі золота // Економіка та держава. – №12. – 2010. – С. 53 – 57.
3. Диба М.І., Василенко В.В. Класифікація та функції банківських металів // Збірник наукових праць Національної податкової служби України. – №1. – 2012. – С. 101 – 110.
4. Полякова Ю.В. Світові ринки дорогоцінних металів в умовах глобальної економіки // Економічні науки. – №9. – 2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3059.
5. Доскочинська Л.С. Світові ринки дорогоцінних металів в умовах фінансової глобалізації: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.02 / Л.С. Доскочинська; Львів. нац. ун-т ім. І. Я. Франка. – Л., 2017. – 22 с.
6. Украинская Биржа Драгоценных Металлов. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gold9999.ua/>.

7. Айзятупова И., Тодоров В. Инвесторы сплавляют золото – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.gazeta.ru/business/2014/11/06/6290885.shtml>.
8. Почему цены на золото падают? // Швейцария Деловая. – 21.07.2015. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://business-swiss.ch/2015/07/tseny-na-zoloto-padayut/>.
9. Сидорова Е. Палладий подорожал до максимума 16 лет // InsiderPro. - 09.06.2017. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://ru.insider.pro/topnews/2017-06-09/palladij-podorozhal-do-maksimuma-za-16-let/>.
10. Enhancing the Wealth of Nations: Gold and Sovereign Wealth Funds // World Gold Council. – 27.09.2017. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.gold.org/research/gold-and-sovereign-wealth-funds>.
11. Драгоценные Металлы. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://gold-silver.com.ua/>.
12. Мировые товарные рынки. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://cmmarket.ru/>.

References

1. Dy`ba M.I., Baxtari E.A. (2008). Evolyuciya zolota: istoriya i suchasnist` [Evolution of Gold: History and Modernity]. Visny`k NBU Zhovten` – Bulletin of the NBU October, 20 –28 [In Ukrainian].
2. Morozov A.S. (2010). Evolyuciya ekonomichnoyi roli zolota [Evolution of the economic role of gold]. Ekonomika ta derzhava – The economy is in a state of affairs, 12, 53 – 57 [In Ukrainian].
3. Dy`ba M.I., Vasy`lenko V.V. (2012). Klasyfikaciya ta funkciyi bankivs`ky`x metaliv [Classification and functions of banking metals]. Zbirny`k naukovy`x prac` Nacional`noyi podatkovoyi sluzhby` Ukrayiny` – Collection of scientific works of the National Tax Service of Ukraine, 1, 101 – 110 [In Ukrainian].
4. Polyakova Yu.V. (2016). Svitovi ry`nky` dorogocinny`x metaliv v umovax global`noyi ekonomiky` [World markets for precious metals in the global economy]. Ekonomichni nauky` – Economic sciences, 9. Available on: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3059 [In Ukrainian].
5. Doskochy`ns`ka L.S. (2017). Svitovi ry`nky` dorogocinny`x metaliv v umovax finansovoyi globalizaciyi: avtoref. dy`s... kand. ekon. nauk: 08.00.02 [World markets of precious metals in conditions of financial globalization: author's abstract. Dis ... Cand. econ Sciences: 08.00.02]. L`viv. nacz. un-t im. I.Ya. Franka. – Lviv. nats Un-t them. I. Ya Franko, 22. [In Ukrainian].
6. Ukray`nskaya By`rzha Dragocenny`x Metallov [Ukrainian Precious Metals Exchange]. Available on: <http://www.gold9999.ua/> [In Ukrainian].
7. Ajzyatulova Y`, Todorov V. Y`nvestory splavlyayut zoloto [Investors fuse gold]. Available on: <https://www.gazeta.ru/business/2014/11/06/6290885.shtml> [In Russian].
8. Почему цены на золото падают? [Why do gold prices fall?]. Shvejczary`ya Delovaya – Switzerland Business, 21.07.2015. Available on: <http://business-swiss.ch/2015/07/tseny-na-zoloto-padayut/> [In Russian].
9. Sy`dorova E. Pallady`j podorozhal do maksy`muma 16 let [Palladium rose to a maximum of 16 years]. InsiderPro. - 09.06.2017. Available on: <https://ru.insider.pro/topnews/2017-06-09/palladij-podorozhal-do-maksimuma-za-16-let/> [In Russian].
10. Enhancing the Wealth of Nations: Gold and Sovereign Wealth Funds // World Gold Council. – 27.09.2017. Available on: <https://www.gold.org/research/gold-and-sovereign-wealth-funds/>.
11. Драгоценные Металлы [Precious Metals]. Available on: <http://gold-silver.com.ua/> [In Russian].
12. Мy`ровые товарные рынку` [World commodity markets]. Available on: <http://cmmarket.ru/> [In Russian].

ДАНІ ПРО АВТОРА

Іванишина Галина Сергіївна, аспірант,
Національна академія управління,
вул. Ушинського 15, м. Київ, 03151, Україна
e-mail: ivanishina_lyuda@gmail.com

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Іванишина Галина Сергеевна, аспірант,
Национальная академия управления,
ул. Ушинского 15 м. Киев, 03151, Украина
e-mail: ivanishina_lyuda@gmail.com

DATA ABOUT THE AUTHOR

Ivanishyna Halyna Serhiyivna, postgraduate student,
National Academy of Management,
street Ushynskogo 15, Kyiv, 03151, Ukraine
e-mail: ivanishina_lyuda@gmail.com